

Anzeigebblatt

für die Erzdiözese Freiburg.

N°. 22.

Donnerstag, den 22. Dezember

1910.

MOTU PROPRIO

QUO QUAEDAM STATUUNTUR LEGES AD MODERNISMI
PERICULUM PROPULSANDUM.

acrorum antistitum neminem latere arbitramur, vaferrimum hominum genus, modernistas, persona quam induerant illis detracta per encyclicas Litteras *Pascendi dominici gregis*¹⁾, consilia pacis in Ecclesia turbandae non abiecisse. Haud enim intermiserunt novos aucupari et in clandestinum foedus ascire socios, cum iisque in christianae reipublicae venas opinionum suarum virus inserere, editis libris commentariisque suppresso aut mentito scriptorum nomine. Haec audaciae maturitas, per quam tantus Nobis inustus est dolor, si perlectis iterum memoratis Litteris Nostris, consideretur attentius, facile apparebit, eius moris homines haud alios esse quam quos ibi descripsimus, adversarios eo magis timendos, quo propiores; ministerio suo abutentes ut venenatam hamis escam imponant ad intercipiendos incautos, doctrinae speciem circumferentes, in qua errorum omnium summa continetur.

Hac lue diffluente per agri Domini partem, unde laetiores essent exspectandi fructus, quum omnium Antistitum est in catholicae fidei defensione laborare, summâque diligentia cavere, ne integritas divini depositi quidquam detrimenti capiat, tum ad Nos maxime pertinet Christi Servatoris imperata facere, qui Petro, cuius principatum, licet indigni, obtinemus, dixit: *Confirma fratres tuos*. Hac nempe de causa, hoc est, ut in praesenti dimicatione subeunda confirmentur bonorum animi, opportunum duximus memorati Nostri documenti sententias et praescripta referre hisce verbis expressa:

«Vos oramus et obsecramus, ne in re tam gravi «vigilantiam, diligentiam, fortitudinem vestram desiderari vel minimum patiamini. Quod vero a vobis «petimus et expectamus, id ipsum et petimus aequè et «expectamus a ceteris animarum pastoribus, ab edu-

«catoribus et magistris sacrae iuventutis, imprimis «autem a summis religiosarum familiarum magistris.

«I. Ad studia quod attinet, volumus probeque mandamus ut philosophia scholastica studiorum sacrorum «fundamentum ponatur. — Utique, *si quid a doctoribus «scholasticis vel nimia subtilitate quaesitum, vel parum «considerate traditum; si quid cum exploratis posterioris «aevi doctrinis minus cohaerens, vel denique quoquo modo «non probabile; id nullo pacto in animo est aetati nostrae «ad imitandum proponi*¹⁾. Quod rei caput est, philosophiam scholasticam quum sequendam praescribimus, eam praecipue intelligimus quae a sancto Thoma «Aquinatè est tradita: de qua quidquid a Decessore «Nostro sancitum est, id omne vigere volumus, et quae «sit opus instauramus et confirmamus, stricteque ab «universis servari iubemus. Episcoporum erit, sicubi «in Seminariis neglecta haec fuerint, ea ut in posterum «custodiantur urgere atque exigere. Eadem religiosorum «Ordinum moderatoribus praecipimus. Magistros autem «monemus ut rite hoc teneant, Aquinatè vel parum «deserere, praesertim in re metaphysica, non sine «magno detrimento esse. *Parvus error in principio, «sic verbis ipsius Aquinatis licet uti, est magnus in «fine*²⁾.

«Hoc ita posito philosophiae fundamento, theologicum «aedificium extruatur diligentissime. — Theologiae studium, Venerabiles Fratres, quanta potestis ope provehite, ut clerici e seminariis egredientes praeclara illius existimatione magnoque amore imbuantur, illudque «semper pro deliciis habeant. Nam *in magna et multiplici disciplinarum copia quae menti veritatis cupidae «obiicitur, neminem latet sacram Theologiam ita principem «sibi locum vindicare, ut vetus sapientum effatum sit,*

¹⁾ LEO XIII, Encycl. «*Aeterni Patris*».

²⁾ *De Ente et Essentia*, proëm.

¹⁾ Dat. d. VIII septembr. MCMVII.

«*ceteris scientiis et artibus officium incumbere, ut ei inserviant ac velut ancillarum more famulentur*¹⁾. — «Addimus heic, eos etiam Nobis laude dignos videri, «qui, incolumi reverentia erga Traditionem et Patres «et ecclesiasticum magisterium, sapienti iudicio catho- «cisque usi normis (quod non aequè omnibus accidit) «theologiam positivam, mutuato ab historia lumine, «collustrare studeant. Maior profecto quam antehac «positivæ theologiæ ratio est habenda: id tamen sic «fiat, ut nihil scholastica detrimenti capiat, iique «reprehendantur utpote qui modernistarum rem gerunt, «quicumque positivam sic extollunt ut scholasticam «theologiam despiciere videantur.

«De profanis vero disciplinis satis sit revocare quæ «Decessor Noster sapientissime dixit: *In rerum etiam «naturalium consideratione strenue adlaboretis: quo in «genere nostrorum temporum ingeniose inventa et utiliter «causa, sicut iure admirantur æquales, sic posterì perpetua «commendatione et laude celebrabunt*²⁾. Id tamen nullo «sacrorum studiorum damno; quod idem Decessor Noster «gravissimis hisce verbis monuit: *Quorum causam erro- «rum, si quis diligentius investigaverit, in eo potissimum «sitam esse intelliget, quod nostris hisce temporibus, quanto «rerum naturalium studia vehementius fervent, tanto magis «severiores altioresque disciplinae defloruerint: quaedam «enim fere in oblivione hominum conticescunt; quaedam «remisse leviterque tractantur, et quod indignius est, «splendore pristinae dignitatis deletò, pravitate senten- «tiarum et immanibus opinionum portentis inficiuntur*³⁾. «Ad hanc igitur legem naturalium disciplinarum studia «in sacris seminariis temperari volumus.

«II. His omnibus praeceptionibus tum Nostris tum «Decessoris Nostri oculos adiici oportet, quum de «Seminariorum vel Universitatum catholicarum mode- «ratoribus et magistris eligendis agendum erit. Qui- «cumque modo quopiam modernismo imbuti fuerint, ii, «nullo habito rei cuiusvis respectu, tum a regundi tum «a docendi munere arceantur; eo si iam funguntur, «removeantur: item qui modernismo clam aperteve «favent, aut modernistas laudando eorumque culpam «excusando, aut Scholasticam et Patres et Magisterium «ecclesiasticum carpendo, aut ecclesiasticae potestati, «in quocumque ea demum sit, obedientiam detrectando: «item qui in historica re, vel archeologica, vel biblica «nova student: item qui sacras negligunt disciplinas, «aut profanas antepone re videntur. — Hoc in negotio, «Venerabiles Fratres, praesertim in magistrorum delectu, «nimia nunquam erit animadversio et constantia; ad

¹⁾ Leo XIII, Litt. ap., x dec. MDCCCLXXXIX.

²⁾ Alloc., «*Pergratus Nobis*» ad scientiar. cultores. VII martii MDCCCLXXX.

³⁾ Alloc., ut supra.

«doctorum enim exemplum plerumque componuntur «discipuli. Quare, officii conscientia freti, prudenter «hac in re et fortiter agitote.

«Pari vigilantia et severitate ii sunt cognoscendi «ac deligendi, qui sacris initiari postulent. Procul, «procul esto a sacro ordine novitatum amor: superbos «et contumaces animos odit Deus! — Theologiae laurea «nullus in posterum donetur, qui statum curriculum in «scholastica philosophia antea non elaboraverit. Quod «si donetur, inaniter donatus esto. — Quæ de cele- «brandis Universitatibus Sacrum Consilium Episcoporum «et Religiosorum negotiis praepositum clericis Italiae «tum saecularibus tum regularibus praecepit anno «MDCCCXCVI; ea ad nationes omnes posthac per- «tinere decernimus — Clerici et sacerdotes qui catho- «licae cuiquam Universitati vel Instituto item catholico «nomen dederint, disciplinas, de quibus magisteria in «his fuerint, in civili Universitate ne ediscant. Sicubi «id permissum, in posterum ut ne fiat edicimus. — «Episcopi, qui huiusmodi Universitatibus vel Institutis «moderandis praesunt, curent diligentissime ut quæ «hactenus imperavimus, ea constanter serventur.

«III. Episcoporum pariter officium est modernistarum «scripta quæve modernismum olent provehantque, si «in lucem edita, ne legantur cavere; si nondum edita, «ne edantur prohibere. — Item libri omnes, epheme- «rides, commentaria quævis huius generis neve adole- «scentibus in seminariis neve auditoribus in Universi- «tatibus permittantur: non enim minus haec nocitura, «quam quæ contra mores conscripta; immo etiam «magis, quod christianæ vitæ initia vitiant. — Nec «secus iudicandum est de quorundam catholicorum «scriptionibus, hominum ceteroqui non malæ mentis, «sed qui theologicæ disciplinae expertes ac recentiori «philosophia imbuti. hanc cum fide componere nituntur «et ad fidei, ut inquirunt, utilitates transferre. Hæc, «quia nullo metu versantur ob auctorum nomen bo- «namque existimationem, plus periculi afferunt ut sen- «sim ad modernismum quis vergat.

«Generatim vero, Venerabiles Fratres, ut in re «tam gravi praecepimus, quicumque in vestra unius- «cuiusque dioecesi prostant libri ad legendum perni- «ciosi, ii ut exulent fortiter contendite, solemnè etiam «interdictione usi. Etsi enim Apostolica Sedes ad «huiusmodi scripta e medio tollenda omnem operam «impendat; adeo tamen iam numero crevere, ut vix «notandis omnibus pares sint vires. Ex quo fit, ut «serior quandoque paretur medicina, quum per lon- «giores moras malum invaluit. Volumus igitur ut «sacrorum Antistites, omni metu abiecto, prudentia «carnis deposita, malorum clamoribus posthabitis, sua-

«viter quidem sed constanter suas quisque partes
 «suscipiant; memores quae Leo XIII in Constitutione
 «apostolica *Officiorum ac munerum*¹⁾ praescribat:
 «*Ordinarii, etiam tamquam Delegati Sedis Apostolicae,*
 «*libros aliaque scripta noxia in sua dioecesi edita vel*
 «*diffusa proscribere et e manibus fidelium auferre stu-*
 «*deant.* Ius quidem his verbis tribuitur sed etiam
 «officium mandatur. Nec quispiam hoc munus officii
 «implevisse autemet, si unum alterumve librum ad
 «Nos detulerit, dum alii bene multi dividi passim ac
 «pervulgari sinuntur. — Nihil autem vos teneat,
 «Venerabiles Fratres, quod forte libri alicuius auctor
 «ea sit alibi facultate donatus, quam vulgo *Imprimatur*
 «appellant: tum quia simulata esse possit, tum quia
 «vel negligentius data vel benignitate nimia nimia ve
 «fiducia de auctore concepta, quod forte postremum
 «in Religiosorum ordinibus aliquando evenit. Accedit
 «quod, sicut non idem omnibus convenit cibus, ita
 «libri qui altero in loco sint innocentes, nocentes in
 «altero ob rerum complexus esse queunt. Si igitur
 «Episcopus, audita prudentum sententia, horum etiam
 «librorum aliquem in sua dioecesi notandum censuerit,
 «potestatem ultro facimus immo et officium mandamus.
 «Res utique decenter fiat, prohibitionem, si sufficiat,
 «ad clerum unum coërcendo; integro tamen biblio-
 «polarum catholicorum officio libros ab Episcopo no-
 «tatos minime venales habendi. — Et quoniam de his
 «sermo incidit, vigilant Episcopi ne, lucri cupiditate,
 «malam librarii mercetur mercem: certe in aliquorum
 «indicibus modernistarum libri abunde nec parva cum
 «laude proponuntur. Hos, si obedientiam detrectent,
 «Episcopi, monitione praemissa, bibliopolarum catholi-
 «corum titulo privare ne dubitent; item potioreque
 «iure si episcopales audiant: qui vero pontificio titulo
 «ornantur, eos ad Sedem Apostolicam deferant. —
 «Universis demum in memoriam revocamus, quae me-
 «morata apostolica Constitutio *Officiorum* habet, arti-
 «culo XXVI: *Omnes, qui facultatem apostolicam conse-*
 «*cuti sunt legendi et retinendi libros prohibitos, nequeunt*
 «*ideo legere et retinere libros quoslibet aut ephemerides*
 «*ab Ordinariis locorum proscriptas, nisi eis in apostolico*
 «*indulto expressa facta fuerit potestas legendi ac reti-*
 «*nendi libros a quibuscumque damnatos.*

«IV. Nec tamen pravorum librorum satis est lec-
 «tionem impedire ac venditionem; editionem etiam
 «prohiberi oportet. Ideo edendi facultatem Episcopi
 «severitate summa impertiant. — Quoniam vero magno
 «numero ea sunt ex Constitutione *Officiorum*, quae
 «Ordinarii permissionem ut edantur postulent, nec ipse
 «per se Episcopus praecognoscere universa potest; in

«quibusdam dioecesibus ad cognitionem faciendam cen-
 «sores ex officio sufficienti numero destinantur. Huius-
 «modi censorum institutum laudamus quam maxime:
 «illudque ut ad omnes dioeceses propagetur non hor-
 «tamur modo sed omnino praescribimus. In universis
 «igitur curiis episcopalibus censores ex officio adsint,
 «qui edenda cognoscant: hi autem e gemino clero
 «eligantur, aetate, eruditione, prudentia commendati,
 «quique in doctrinis probandis improbandisque medio
 «tutoque itinere eant. Ad illos scriptorum cognitio
 «deferatur, quae ex articulis XLI et XLII memoratae
 «Constitutionis praevio subsunt examini. Censor sen-
 «tentiam scripto dabit. Ea si faverit, Episcopus po-
 «testatem edendi faciet per verbum *Imprimatur*, cui
 «tamem proponetur formula *Nihil obstat*, adscripto cen-
 «soris nomine. — In Curia romana, non secus ac in
 «ceteris omnibus, censores ex officio instituuntur. Eos,
 «audito prius Cardinali in Urbe Pontificis Vicario, tum
 «vero annuente ac probante ipso Pontifice Maximo,
 «Magister sacri Palatii apostolici designabit. Huius
 «erit ad scripta singula cognoscenda censorem destinare.
 «Editionis facultas ab eodem Magistro dabitur necnon
 «a Cardinali Vicario Pontificis vel Antistite eius vices
 «gerente, praemissa, prout supra diximus, approbationis
 «formula adiectoque nomine censoris. — Extraordi-
 «nariis tantum in adiunctis ac per quam raro, prudenti
 «Episcopi arbitrio, censoris mentio intermittere poterit. —
 «Auctoribus censoris nomen patebit nunquam, antequam
 «hic faventem sententiam ediderit; ne quid molestiae
 «censori exhibeatur vel dum scripta cognoscit, vel si
 «editionem non probarit. — Censores e religiosorum
 «familiaribus nunquam eligantur, nisi prius moderatoris
 «provinciae secreto sententia audiatur: is autem de
 «eligendi moribus, scientia et doctrinae integritate pro
 «officii conscientia testabitur. — Religiosorum mode-
 «ratores de gravissimo officio monemus numquam
 «sinendi aliquid a suis subditis typis edi, nisi prius
 «ipsorum et Ordinarii facultas intercesserit. — Postre-
 «mum edicimus et declaramus, censoris titulum, quo
 «quis ornatur, nihil valere prorsus nec unquam posse
 «afferri ad privatas eiusdem opiniones firmandas.

«His universe dictis, nominatim servari diligentius
 «praecipimus, quae articulo XLII Constitutionis *Offi-*
 «*ciorum* in haec verba edicuntur: *Viri e clero saeculari*
 «*prohibentur quominus, absque praevia Ordinariorum*
 «*venia, diaria vel folia periodica moderanda suscipiant.*
 «Qua si qui venia perniciose utantur, eâ, moniti pri-
 «mum, priventur. — Ad sacerdotes quod attinet, qui
 «*correspondentium* vel *collaboratorum* nomine vulgo ve-
 «niunt, quoniam frequentius evenit eos in ephemeridi-
 «bus vel commentariis scripta edere modernismi labe

¹⁾ XXV ian. MDCCCXCVII.

«infecta; videant Episcopi ne quid hi, contra quam
«siverint, moliantur, datamque potestatem, si oportet
«retractent. Idipsum ut religiosorum moderatores
«praestent gravissime admonemus: qui si negligentius
«agant, Ordinarii auctoritate Pontificis Maximi provi-
«deant. — Ephemerides et commentaria, quae a ca-
«tholicis scribuntur, quoad fieri possit, censorem desig-
«natum habeant. Huius officium erit folia singula vel
«libellos, postquam sint edita, intègre attenteque per-
«legere: si quid dictum periculose fuerit, id in sequenti
«folio vel libello corrigendum iniungat. «Eadem porro
«Episcopis facultas esto, etsi censor forte faverit.

«V. Congressus publicosque coetus iam supra me-
«moravimus, utpote in quibus suas modernistae opiniones
«tueri palam ac propagare student. — Sacerdotum con-
«ventus Episcopi in posterum haberi ne siverint, nisi
«rarissime. Quod si siverint, ea tantum lege sinent,
«ut nulla fiat rerum tractatio quae ad Episcopos
«Sedemve Apostolicam pertinent; ut nihil proponatur
«vel postuletur, quod sacrae potestatis occupationem
«inferat; ut quidquid modernismum sapit quidquid
«presbyterianismum vel laicismum, de eo penitus sermo
«conticescat. — Coetibus eiusmodi, quos singulatim,
«scripto, aptaque tempestate permitti oportet, nullus
«ex alia dioecesi sacerdos intersit, nisi litteris sui
«Episcopi commendatus. — Omnibus autem sacerdo-
«tibus animo ne excidant, quae Leo XIII. gravissime
«commendavit: *Sancta sit apud sacerdotes Antistitum*
«*suorum auctoritas: pro certo habeant sacerdotale munus*
«*nisi sub magisterio Episcoporum exercentur, neque sanc-*
«*tum, nec satis utile, neque honestum futurum*¹⁾.

«VI. Sed enim, Venerabiles Fratres, quid iuverit
«iussa a Nobis praeceptionesque dari, si non haec rite
«constanterque servantur? Id ut feliciter pro votis
«cedat, visum est ad universas dioeceses proferre,
«quod Umbrorum Episcopi²⁾, ante annos plures, pro
«suis prudentissime decreverunt. *Ad errores, sic illi,*
«*iam diffusos expellendos atque ad impediendum quominus*
«*ulterius divulgentur, aut adhuc extent impietatis magistri*
«*per quos perniciosi perpetuentur effectus, qui ex illa*
«*divulgatione manarunt; sacer Conventus, sancti Caroli*
«*Borromaei vestigiis inhaerens, institui in unaquaque*
«*dioecesi decernit probatorum utriusque cleri consilium,*
«*cuius sit pervigilare an et quibus artibus novi errores*
«*serpant aut disseminentur atque Episcopum de hisce*
«*docere, ut collatis consiliis remedia capiat, quibus id*
«*mali ipso suo initio extinguì possit, ne ad animarum*
«*perniciem magis magisque diffundatur, vel quod peius*

¹⁾ Litt. Encycl. »*Nobilissima*«, VIII febr. MDCCCLXXXIV.

²⁾ Act. Consess. Epp. Umbriae, novembri MDCCCLXIX,
tit. II, art. 6.

«est in dies confirmetur et crescat. — Tale igitur con-
«siliū, quod a *vigilantia* dici placet, in singulis dioe-
«cesibus institui quamprimum decernimus. Viri, qui
«in illud adsciscantur, eo fere modo cooptabuntur, quo
«supra de censoribus statuimus. Altero quoque mense
«statoque die cum Episcopo convenient: quae tractarint
«decreverint, ea arcani lege custodiunt. Officii munere
«haec sibi demandata habeant. Modernismi indicia
«ac vestigia tam in libris quam in magisteriis per-
«vestigant vigilanter; pro cleri iuventaeque incolumi-
«tate, prudenter sed prompte et efficaciter praescribant.
«— Vocum novitatem caveant, meminerintque Leonis
«XIII monita: *Probari non posse in catholicorum scriptis*
«*eam dicendi rationem quae, pravae novitati studens,*
«*pietatem fidelium ridere videatur, loquaturque novum*
«*christianae vitae ordinem, novas Ecclesiae praeceptiones,*
«*nova moderni animi desideria, novam socialem cleri*
«*vocationem, novam christianam humanitatem, aliaque id*
«*genus multa*¹⁾. Haec in libris praelectionibusque ne
«patiantur. — Libros ne negligant, in quibus pie
«eiusque loci traditiones aut sacrae Reliquiae trac-
«tantur. Neu sinant eiusmodi quaestiones agitari in
«ephemeridibus vel in commentariis fovendae pietati
«destinatis, nec verbis ludibrium aut despectum sa-
«pientibus, nec stabilibus sententiis, praesertim, ut
«fere accidit, si quae affirmantur probabilitatis fines
«non excedunt vel praeiudicatis nituntur opinionibus.
«— De sacris Reliquiis haec teneantur. Si Episcopi,
«qui uni in hac re possunt, certo norint Reliquiam
«esse subditiā, fidelium cultu removeant. Si Reli-
«quiae cuiuspiam auctoritates, ob civiles forte pertur-
«bationes vel alio quovis casu, interierint; ne publice
«ea proponatur nisi rite ab Episcopo recognita. Prae-
«scriptionis argumentum vel fundatae praesumptionis
«tunc tantum valebit, si cultus antiquitate commen-
«detur, nimirum pro decreto, anno MDCCCXCVI a
«sacro Consilio indulgentiis sacrisque Reliquiis cogno-
«scendis edito, quo edicitur: *Reliquias antiquas conser-*
«*vandas esse in ea veneratione in qua hactenus fuerunt,*
«*nisi in casu particulari certa adsint argumenta eas*
«*falsas vel supposititias esse.* — Quum autem de piis
«traditionibus iudicium fuerit, illud meminisse oportet:
«Ecclesiam tanta in hac re uti prudentia, ut traditiones
«eiusmodi ne scripto narrari permittat nisi cautione
«multa adhibita praemissaque declaratione ab Urbano
«VIII sancita; quod etsi rite fiat, non tamen facti
«veritatem adserit, sed, nisi humana ad credendum
«argumenta desint, credi modo non prohibet. Sic
«plane sacrum Consilium legitimis ritibus tuendis,
«abhinc annis triginta, edicebat: *Eiusmodi apparitiones*

¹⁾ Instruct. S. C. NN. EE. EE., XXVII ian. MCMII.

«scu revelationes neque approbatas neque damnatas ab
«Apostolica Sede fuisse, sed tantum permissas tamquam
«pie credendas fide solum humana, iuxta traditionem quam
«ferunt, idoneis etiam testimoniis ac monumentis confir-
«matam¹⁾. Hoc qui teneat, metu omni vacabit. Nam
«Apparitionis cuiusvis religio, prout factum ipsum
«spectat et *relativa* dicitur, conditionem semper habet
«implicitam de veritate facti: prout vero *absoluta* est,
«semper in veritate nititur, fertur enim in personas
«ipsas Sanctorum qui honorantur. Similiter de Reli-
«quiis affirmandum. — Illud demum Consilio vigilantiae
«demandamus, ut ad socialia instituta itemque ad scripta
«quaevis de re sociali assidue ac diligenter adiciant
«oculos, ne quid in illis modernismi lateat, sed Roma-
«norum Pontificum praeceptionibus respondeant.

«VII. Haec quae praecepimus ne forte oblivioni
«dentur, volumus et mandamus ut singularum dioe-
«cesum Episcopi, anno exacto ab editione praesentium
«litterarum, postea vero tertio quoque anno, diligenti
«ac iurata enarratione referant ad Sedem Apostolicam
«de his quae hac Nostra Epistola decernuntur, itemque
«de doctrinis quae in clero vigent, praesertim autem
«in Seminariis ceterisque catholicis Institutis, iis non
«exceptis quae Ordinarii auctoritati non subsunt. Idip-
«sum Moderatoribus generalibus ordinum religiosorum
«pro suis alumniis iniungimus».

His, quae plane confirmamus omnia sub poena
temeratae conscientiae adversus eos, qui dicto audientes
esse renuerint, peculiariter quaedam adiciamus, quae ad
sacrorum alumnos in Seminariis degentes et ad instituti
religiosi tirones referuntur. — In Seminariis quidem
oportet partes omnes institutionis eo tandem aliquando
conspirent ut dignus tali nomine formetur sacerdos.
Nec enim existimare licet, eiusmodi contubernia stu-
diis dumtaxat aut pietati patere. Utrâque re institutio
tota coalescit, suntque ipsa tamquam palaestrae ad
sacram Christi militiam diuturna praeparatione fingen-
dam. Ex iis igitur ut acies optime instructa prodeat,
omnino sunt duae res necessariae, doctrina ad cultum
mentis, virtus ad perfectionem animi. Altera postulat
ut alumna sacrorum iuventus iis artibus apprime eru-
diatur quae cum studiis rerum divinarum arctiorem
habent cognitionem; altera singularem exigit virtutis
constantiaeque praestantiam. Videant ergo moderatores
disciplinae ac pietatis, quam de se quisque spem ini-
ciant alumni, introspeciantque singulorum quae sit in-
doles; utrum suo ingenio plus aequo indulgeant, aut
spiritus profanos videantur sumere; sintne ad parendum
dociles, in pietatem prони, de se non alte sentientes,
disciplinae retinentes; rectone sibi fine proposito, an

¹⁾ Decr. II maii MDCCCLXXVII.

humanis ducti rationibus ad sacerdotii dignitatem con-
tendant; utrum denique convenienti vitae sanctimonia
doctrinaque polleant; aut certe, si quid horum desit,
sincero promptoque animo conentur acquirere. Nec
nimium difficultatis habet investigatio; siquidem virtu-
tum, quas diximus, defectum cito produnt et religionis
officia ficto animo persoluta, et servata metus causâ, non
conscientiae voce, disciplina. Quam qui servili timore
retineat, aut animi levitate contemptive frangat, is a spe
sacerdotii sancte fungendi abest quam longissime. Haud
enim facile creditur, domesticae disciplinae contemp-
torem a publicis Ecclesiae legibus minime discessurum.
Hoc animo comparatum si quem deprehenderit sacri
ephebei moderator, et si semel iterumque praemonitum,
experimento facto per annum, intellexerit a consuetu-
dine sua non recedere, eum sic expellat, ut neque a
se neque ab ullo episcopo sit in posterum recipiendus.

Duo igitur haec ad promovendos clericos omnino
requirantur; innocentia vitae cum doctrinae sanitate
coniuncta: Neve illud praetereat, praecepta ac monita,
quibus episcopi sacris ordinibus initiandos compellant,
non minus ad hos quam ad candidatos esse conversa,
prout ubi dicitur: «Providendum, ut caelestis sapientia,
«probi mores et diuturna iustitiae observatio ad id
«electos commendet... Sint probi et maturi in scientia
«simul et opere... eluceat in eis totius forma iustitiae».

Ac de vitae quidem probitate satis dictum esset,
si haec a doctrina et opinionibus, quas quisque sibi
tuendas assumpserit, posset facili negotio seiungi.
Sed, ut est in proverbiorum libro: *Doctrina sua noscetur
vir*¹⁾; utque docet Apostolus: *Qui... non permanet in
doctrina Christi, Deum non habet*²⁾. Quantum operae
vero dandum sit addiscendis rebus multis equidem et
variis, vel ipsa huius aetatis conditio docet, nihil
gloriosius efferentis quam lucem progredientis humani-
tatis. Quotquot igitur sunt ex ordine cleri si con-
venienter temporibus velint in suis versari muneribus;
si cum fructu *exhortari in doctrina sana, et eos, qui
contradicunt, arguere*³⁾; si opes ingenii in Ecclesiae
utilitatem transferre, oportet cognitionem rerum asse-
quantur, eamque minime vulgarem, et ad excellentiam
doctrinae propius accedant. Luctandum est enim cum
hostibus non imperitis, qui ad elegantiam studiorum
scientiam saepe dolis consutam adiungunt, quorum
speciosae vibrantesque sententiae magno verborum
cursu sonituque feruntur, ut in iis videatur quasi quid
peregrinum instrepere. Quapropter expedienda mature
sunt arma, hoc est, optima doctrinae seges comparanda

¹⁾ *Prov.* XII, 8.

²⁾ II *Ioan.* 9.

³⁾ *Ti.* I, 9.

omnibus, quicumque sanctissimis perarduisque muneribus in umbratili vita se accingunt.

Verum, quia vita hominis iis est circumscripta limitibus, ut ex uberrimo cognoscendarum rerum fonte vix detur aliquid summis labiis attingere, discendi quoque temperandus est ardor et retinenda Pauli sententia: *non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem*¹⁾. Quare, quum clericis multa iam satis eaque gravia sint imposita studia, sive quae pertinent ad sacras litteras, ad Fidei capita, ad mores, ad scientiam pietatis et officiorum, quam *asceticam* vocant, sive quae ad historiam Ecclesiae, ad ius canonicum, ad sacram eloquentiam referuntur; ne iuvenes alii quaestionibus consecrandis tempus terant et a studio praecipuo distrahantur, omnino vetamus diaria quaevis aut commentaria, quantumvis optima, ab iisdem legi, onerata moderatorum conscientia, qui ne id accidat religiose non caverint.

Ut autem suspicio segregetur omnis clanculum se inferentis modernismi, non solum omnino servari volumus quae sub numero secundo superius praescripta sunt, sed praeterea praecipimus ut singuli doctores, ante auspicias ineunte anno praelectiones, Antistiti suo textum exhibeant, quem sibi quisque in docendo proposuerit, vel tractandas quaestiones, sive *theses*; deinde ut per annum ipsum exploretur sua cuiusque magisterii ratio; quae si videatur a sana doctrina discedere, causa erit quamobrem doctor illico amoveatur. Denique, ut, praeter fidei professionem, iusiurandum det Antistiti suo, secundum adiectam infra formulam, et subscripto nomine.

Iusiurandum hoc, praemissa Fidei professione per formulam a sa. me. Decessore Nostro Pio IV praescriptam, cum adiectis definitionibus Concilii Vaticani, suo Antistiti item dabunt:

I. Clerici maioribus ordinibus initiandi; quorum singulis antea tradatur exemplar tum professionis fidei, tum formulae edendi iurisiurandi ut eas accurate praenoscant, adiecta violati iurisiurandi, ut infra, sanctione.

II. Sacerdotes confessionibus excipiendis destinati et sacri concionatores, antequam facultate donentur ea munia exercendi.

III. Parochi, Canonici, Beneficarii ante ineundam beneficii possessionem.

IV. Officiales in curiis episcopalibus et ecclesiasticis tribunalibus, haud exceptis Vicario generali et iudicibus.

V. Adlecti concionibus habendis per quadragesimae tempus.

VI. Officiales omnes in Romanis Congregationibus

vel tribunalibus coram Cardinali Praefecto vel Secretario eiusdem sive Congregationis sive tribunalis.

VII. Religiosarum familiarum Congregationumque Moderatores et Doctores antequam ineant officium.

Professionis fidei, quam diximus, editique iurisiurandi documenta, peculiaribus in tabulis penes Curias episcopales adserventur, itemque penes Romanarum Congregationum sua quaeque officia. Si quis autem, quod Deus avertat, iusiurandum violare ausus fuerit, ad Sancti Officii tribunal illico deferatur.

IURISIURANDI FORMULA.

«Ego... firmiter amplector ac recipio omnia et singula, quae ab inerranti Ecclesiae magisterio definita, adserta ac declarata sunt, praesertim ea doctrinae capita, quae huius temporis erroribus directo adversantur. Ac primum quidem Deum, rerum omnium principium et finem, naturali rationis lumine per ea quae facta sunt, hoc est per *visibilia* creationis opera, tamquam causam per effectus, certo cognosci, adeoque demonstrari etiam posse, profiteor. Secundo, externa revelationis argumenta, hoc est facta divina, in primisque miracula et prophetias admitto et agnosco tamquam signa certissima divinitus ortae christianae Religionis, eademque teneo aetatum omnium atque hominum, etiam huius temporis, intelligentiae esse maxime accommodata. Tertio: Firma pariter fide credo, Ecclesiam, verbi revelati custodem et magistram, per ipsum verum atque historicum Christum, quum apud nos degeret, proxime ac directo institutam, eandemque super Petrum, apostolicae hierarchiae principem eiusque in aevum successores aedificatam. Quarto: Fidei doctrinam ab Apostolis per orthodoxos Patres eodem sensu eademque semper sententia ad nos usque transmissam, sincere recipio; ideoque prorsus reiicio haereticum commentum evolutionis dogmatum, ab uno in alium sensum transeuntium, diversum ab eo, quem prius habuit Ecclesia; pariterque damno errorem omnem, quo, divino deposito, Christi Sponsae tradito ab Eaque fideliter custodiendo, sufficitur philosophicum inventum, vel creatio humanae conscientiae, hominum conatu sensim efformatae et in posterum indefinito progressu perficiendae. Quinto; certissime teneo ac sincere profiteor, Fidem non esse coecum sensum religionis e latebris *subconscientiae* erumpentem, sub pressione cordis et inflexionis voluntatis moraliter informatae, sed verum assensum intellectus veritati extrinsecus acceptae ex auditu, quo nempe, quae a Deo personali, creatore ac domino nostro dicta, testata et revelata sunt, vera esse credimus, propter Dei auctoritatem summe veracis.

¹⁾ Rom. XII, 3.

«Me etiam, qua par est, reverentia, subicio totoque animo adhaereo damnationibus, declarationibus, praescriptis omnibus, quae in Encyclicis litteris «*Pascendi*» et in Decreto «*Lamentabili*» continentur, praesertim circa eam quam historiam dogmatum vocant. — Idem reprobo errorem affirmantium, propositam ab Ecclesia fidem posse historiae repugnare, et catholica dogmata, quo sensu nunc intelliguntur, cum verioribus christianae religionis originibus componi non posse. Damno quoque ac reiicio eorum sententiam, qui dicunt, christianum hominem eruditorem induere personam duplicem, aliam credentis, aliam historici, quasi liceret historico ea retinere quae credentis fidei contradicant, aut praemissas adstruere, ex quibus consequatur dogmata esse aut falsa aut dubia, modo haec directo non denegentur. — Reprobo pariter eam Scripturae Sanctae diiudicandae atque interpretandae rationem, quae, Ecclesiae traditione, analogia Fidei, et Apostolicae Sedis normis posthabitis, *rationalistarum* commentis inhaeret, et critice textus velut unicum supremamque regulam, haud minus licenter quam temere amplectitur. — Sententiam praeterea illorum reiicio qui tenent, doctori disciplinae historicae theologicae tradendae, aut iis de rebus scribenti seponendam prius esse opinionem ante conceptam sive de supernaturali origine catholicae traditionis, sive de promissa divinitus ope ad perennem conservationem uniuscuiusque revelati veri; deinde scripta Patrum singulorum interpretanda solis scientiae principiis,

sacra qualibet auctoritate seclusa, eaque iudicii libertate, qua profana quaevis monumenta solent investigari. — In universum denique me alienissimum ab errore profiteor, quo *modernistae* tenent in sacra traditione nihil inesse divini; aut, quod longe deterius, pantheistico sensu illud admittunt; ita ut nihil iam restet nisi nudum factum et simplex, communibus historiae factis aequandum; hominum nempe sua industria, solertia, ingenio scholam a Christo eiusque apostolis inchoatam per subsequentes aetates continuantium. Proinde fidem Patrum firmissime retineo et ad extremum vitae spiritum retinebo, de charismate *veritatis certo*, quod est, fuit eritque semper in *episcopatus ab Apostolis successione*¹⁾; non ut id teneatur quod melius et aptius videri possit secundum suam cuiusque aetatis culturam, sed ut *nunquam aliter credatur, nunquam aliter* intelligatur absoluta et immutabilis veritas ab initio per Apostolos praedicata²⁾.

«Haec omnia spondeo me fideliter, integre sincereque servaturum et inviolabiliter custoditurum, nusquam ab iis sive in docendo sive quomodolibet verbis scriptisque deflectendo. Sic spondeo, sic iuro, sic me Deus etc.».

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, die 1 mensis Septembris, anno MDCCCX, Pontificatus Nostri octavo.
Pius PP. X.

¹⁾ IREN., 4, c. 26.

²⁾ *P. aesar.* c. 28.

Die Ablegung des durch Motu proprio Seiner Heiligkeit Papst Pius X. vom 1. September 1910 vorgeschriebenen Eides betreffend.

1. Der in vorstehend abgedrucktem Motu proprio vorgeschriebene Eid ist nach dem beigefügten Formular von allen Domherren und allen geistlichen Beamten des Erzbischöflichen Ordinariates, von den Vorständen und Repetitoren des Priesterseminars und des theologischen Konviktes, von den Rektoren und Präfecten der Gymnasialkonvikte, von den Pfarrern, Benefiziaten, Vikaren und sonstigen Seelsorgsgeistlichen, ferner von allen Geistlichen, welche, obwohl sie beurlaubt oder quiesziert sind, die Jurisdiktion als Reichsväter besitzen, abzulegen.

2. Für die Erfüllung dieser Pflicht verordnen Wir folgendes:

Bei der gleichzeitigen Ableistung des Eides durch mehrere Pflichtige spricht Einer der zu vereidigenden Hochwürdigen Herren den Wortlaut des Vatikanischen Glaubensbekenntnisses und der Eidesformel vor, die übrigen sprechen denselben leise mit und sprechen am Schlusse die kurze Eidesformel: Haec omnia spondeo usw. unter Berührung des Evangelienbuches einzeln laut aus und unterschreiben nachher die ihnen eingehändigte Eidesformel mit Ortsangabe, Datum, Vor- und Zunamen. Diejenigen Geistlichen, welche wegen Alters, Kränklichkeit oder aus anderen Gründen nicht in der Lage sind, persönlich sich einzufinden, haben beim Erzbischöflichen Ordinate um Dispens von dem persönlichen Erscheinen zu bitten.

3. Alle verpflichteten Geistlichen der Stadt und des Stadtdekanats Freiburg sollen sich am Dienstag, den 27. Dezember l. J., nachmittags 3 Uhr, in der Konviktskirche zur Eidesleistung einfinden.

4. Die auswärtigen Herren Dekane laden Wir auf Mittwoch, den 28. Dezember l. J., nachmittags 2 Uhr in die Hauskapelle des Erzbischöflichen Gymnasialkonviktes dahier zur Eidesleistung ein.

Für diese wird im Anschluß hieran eine Konferenz stattfinden zur Besprechung der Erstkommunikantenfrage und anderer kirchlicher Angelegenheiten.

5. Auf Grund einer Erklärung der S. Congr. Consistorialis vom 25. September l. Jts. bevollmächtigen Wir die Herren Dekane, den Eid der in ihren Dekanaten wohnenden Geistlichen in einer Kirche oder Kapelle vor dem Altare bezw. vor einem mit brennenden Kerzen umgebenen Kreuzifix in oben angegebener Weise abzunehmen. Die erforderliche Anzahl der Eidesformel wird unter einem mit den Direktorien versendet.

6. Zu diesem Zwecke sollen die Herren Dekane womöglich in der Neujahrswocher eine eigene Konferenz einberufen.

7. Die Geistlichen, welche am Beizohnen bei der Konferenz gehindert sind, haben durch Vermittlung des Dekans beim Erzbischöflichen Ordinariate um Dispens einzukommen.

Die Dispensierten haben die ihnen mit der Dispenserteilung zugehenden Eidesformulare zu unterschreiben und an den Dekan zu senden.

8. Bis zum 20. Januar 1911 haben die Dekane die unterschriebenen Eidesformulare anher vorzulegen.

Freiburg, den 17. Dezember 1910.

‡ Thomas, Erzbischof.